05/03/2025

5 Μαρτίου: Εορτάζει ο Άγιος Νεομάρτυς Γεώργιος της Ραψάνης

/ Βίοι Αγίων

Σήμερα, 5 Μαρτίου, η Εκκλησία μας τιμά τη μνήμη των Μαρτύρων Ευλαμπίου, Αρχελάου, Κυρίλλου και Φωτίου, του Οσιομάρτυρος Κόνωνος, του εν Ισαυρία, του Αγίου Νεομάρτυρος Γεωργίου της Ραψάνης, των Οσίων Κόνωνος του κηπουρού και Κόνωνος που ασκήτευσε στον Ακάμα στην Πάφο.

- *Του Λάμπρου Κ. Σκόντζου, Θεολόγου – Καθηγητού*

Άγιος Νεομάρτυς Γεώργιος: Ο ηρωικός διδάσκαλος της Ραψάνης

Οι Νεομάρτυρες, οι οποίοι έδωσαν τη ζωή τους για την αγάπη του Χριστού,

προέρχονταν από όλες τις τάξεις και τα επαγγέλματα. Μια πλειάδα από αυτούς ήταν μορφωμένοι και είχαν ζηλευτά επαγγέλματα, τα οποία αντάλλαξαν με τη μαρτυρία της σώζουσας αλήθειας της Εκκλησίας και έχυσαν το αίμα τους για γι’ αυτή. Ένας από αυτούς είναι και ο ένδοξος άγιος Νεομάρτυς Γεώργιος της Ραψάνης, γραμματοδιδάσκαλος στο επάγγελμα.

Γεννήθηκε το 1798 στη Ραψάνη της Θεσσαλίας, σε έναν σημαντικό συνοικισμό στον Κάτω Όλυμπο. Καταγόταν από επιφανή οικογένεια. Ο πατέρας του ονομαζόταν Χατζηλάσκαρης ή Αναστάσιος Ψάλτης. Δεν είναι γνωστό όμως αν το Ψάλτης είναι επώνυμο ή ιδιότητα του Αναστασίου. Η μητέρα του Νεομάρτυρα είχε το όνομα Σμαράγδα και ήταν θυγατέρα του Θεόδωρου Σακελλαρίδου. Τους διέκρινε βαθειά ευσέβεια, με την οποία γαλούχησαν το μικρό Γεώργιο.

Η οικονομική τους ευχέρεια τους επέτρεψε να προσφέρουν την καλλίτερη δυνατή μόρφωση σ’ αυτόν. Μετά τη βασική του εκπαίδευση, στα 1816 τον έγραψαν στην ξακουστή Ανώτερη Σχολή της Ραψάνης, η οποία είχε ιδρυθεί το 1767 από τον δραστήριο Επίσκοπο Πλαταμώνος και Λυκοστομίου Διονύσιο, για να συνεχίσει ανώτερες σπουδές.

Κατά διάρκεια των σπουδών του ο Γεώργιος έδειξε ιδιαίτερη επιμέλεια και φιλομάθεια, αποκτώντας σοβαρή κατάρτιση. Μετά την αποφοίτησή του διορίστηκε γραμματοδιδάσκαλος, δηλαδή δάσκαλος κατώτερου σχολείου στη Ραψάνη, επιδεικνύοντας μεγάλο ζήλο στα διδακτικά του καθήκοντα, τα οποία συνδύαζε με την βαθειά του πίστη στο Θεό και την απόλυτη προσήλωσή του στην Εκκλησία. Μαζί με τα εγκύκλια μαθήματα δίδασκε και τα εκκλησιαστικά γράμματα στους μαθητές του, τις αρχές της χριστιανικής πίστεως. Στο διδακτικό του έργο είχε εντάξει και τη διδασκαλία της πατριδογνωσίας, αφυπνίζοντας τους έλληνες μαθητές του και καλλιεργώντας την ιδέα της ελευθερίας. Γενικά ήταν καλοκάγαθος και μειλίχιος, κερδίζοντας την αγάπη και τον σεβασμό των μαθητών του και την εκτίμηση και την εμπιστοσύνη των γονέων τους.

Η Ραψάνη στα χρόνια εκείνα βρισκόταν σε μια σημαντική ακμή. Είχε γίνει κέντρο εμπορικής, βιοτεχνικής και εμπορικής ανάπτυξης της ευρύτερης περιοχής, λόγω της γεωγραφικής της θέσης της, στις παρυφές των Τεμπών. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να ακμάζουν εκεί τα γράμματα, να καλλιεργείται η πνευματική άνθιση και να αναδεικνύονται ισχυρές προσωπικότητες. Ήταν δε όνειρο και καύχηση των εύπορων γονέων της Θεσσαλίας και άλλως περιοχών, να στείλουν τα παιδιά τους να σπουδάσουν στις ονομαστές σχολές της Ραψάνης. Ακόμα και πολλοί Οθωμανοί έστελναν τα παιδιά τους να σπουδάσουν εκεί.

Αυτό έκαμε και κάποιος επιφανής τούρκος, από την κωμόπολη Δερελί (τους

σημερινούς Γόνους). Αποφάσισε να στείλει το γιό του να σπουδάσει στο σχολείο που δίδασκε ο Γεώργιος, βάζοντάς τον οικότροφο σε κάποιο φιλικό του σπίτι. Το μικρό τουρκόπουλο φοιτούσε μαζί με τα ελληνόπουλα, και είχε προσαρμοσθεί στο κλίμα του ελληνικού σχολείου. Ο διδάσκαλος Γεώργιος δέχτηκε με καλοσύνη το τουρκόπουλο και το μεταχειρίζονταν όπως τα ελληνόπουλα. Αλλά και εκείνο γρήγορα κέρδισε την αγάπη και την εμπιστοσύνη του προς τον ευγενή και καλοκάγαθο δάσκαλό του.

Ο μικρός τούρκος μαθητής, με τον καιρό και εξαιτίας της αγάπης και αφοσίωσης που έτρεφε για το δάσκαλό του, άρχισε να αλλάζει νοοτροπία. Η ένθερμη και γεμάτη γλυκύτητα λόγου διδασκαλία του για τις αρχές της Ελληνοορθοδοξίας άσκησαν τεράστια επιρροή στο χαρακτήρα του και άλλαξαν άρδην τις διαθέσεις του. Έπαψε να τρέφει εχθρικά αισθήματα για τους Ρωμιούς, όπως του είχαν διδάξει οι γονείς του. Είχε γοητευθεί από όσα άκουγε από το δάσκαλό του για την χριστιανική πίστη και άρχισε να αμφιβάλλει για τα δικά του πιστεύω. Μάλιστα άρχισε να μιλάει, με συμπάθεια και δημόσια για την αξία της χριστιανικής πίστεως και τις όμορφες παραδόσεις των Ρωμιών. Να εκδηλώνει την εκτίμησή του προς αυτούς και τη δυσφορία του για τις ταπεινώσεις και εξουθενώσεις τους από τους εξουσιαστές Οθωμανούς ομοφύλους του. Και όχι μόνο αυτό, αλλά μιλούσε απαξιωτικά για την ισλαμική θρησκεία την οποία άρχισε να την περιφρονεί. Ήταν φανερό πως ο ένθερμος και ένθεος δάσκαλος Γεώργιος είχε σπείρει στην τρυφερή παιδική του ψυχή την ευλογημένη πίστη στο Χριστό!

Η μεγάλη και εμφανής αλλαγή συμπεριφοράς του τουρκόπουλου θορύβησε τους γονείς και το συγγενικό περιβάλλον του. Ήταν μια μεγάλη προσβολή γι’ αυτούς και τη θρησκείας τους, να αλλαξοπιστήσει το παιδί τους από έναν «γκιαούρη» (άπιστο) δάσκαλο. Να ασπασθεί τη θρησκεία των υποδούλων τους και να μιλά με συμπάθεια γι’ αυτούς. Μόλις έγινε γνωστό το συμβάν στους μουσουλμάνους της περιοχής, ξύπνησε μέσα τους το άσβεστο μίσος τους εναντίον των Χριστιανών Ρωμιών και ζητούσαν επίμονα εκδίκηση!

Μια ομάδα από αυτούς πήγαν στη Ραψάνη, αναζητώντας τον ελληνοδιδάσκαλο Γεώργιο. Εισέβαλαν στη σχολή, σαν άγρια θηρία και τον συνέλαβαν. Αφού τον ξυλοκόπησαν αλύπητα, τον έδεσαν και τον μετέφεραν, σέρνοντας και δέρνοντας, στον Τύρναβο, όπου ήταν, από το 1811, η έδρα του τούρκου σατράπη της Θεσσαλίας και του τουρκικού στρατοδικείου, στον αιμοβόρο και ανελέητο Βελή Πασά, γιο του επίσης αιμοδιψή Αλή Πασά των Ιωαννίνων. Η κατηγορία εναντίον του ήταν πολύ βαριά, εκχριστιανισμός μουσουλμάνου! Σύμφωνα με την «σαρία», τον ισλαμικό νόμο, η αποκήρυξη του Ισλάμ και η προσβολή του τιμωρούνταν με την ποινή του θανάτου. Όταν αυτός ήταν ανήλικος, όπως το συγκεκριμένο

τουρκόπουλο, θανατώνονταν οι αίτιος.

Η σύλληψη του δάσκαλου Γεωργίου έριξε, όπως ήταν αναμενόμενο, σε μεγάλη θλίψη την οικογένειά του και τους κατοίκους της Ραψάνης. Ήξεραν τι θα ακολουθούσε. Η φημισμένη σχολή έχασε έναν λαμπρό δάσκαλο και οι Ραψανιώτες ένα ηρωικό παλληκάρι.

Δεν μας έχει διασωθεί η διαδικασία της ανάκρισης και της απολογίας του Μάρτυρα. Επίσης δεν γνωρίζουμε αν την υπόθεση χειρίστηκε ο ίδιος ο Βελή Πασάς, ή κάποιος τούρκος στρατοδίκης, ή κάποιος μουλάς δικαστής (κατής). Εικάζουμε ότι οι τούρκοι προσπάθησαν να τον τρομοκρατήσουν και να του τάξουν την αθώωσή του, αν δεχόταν να εξισλαμισθεί και να αποκτήσει πλούτη και αξιώματα. Αυτή ήταν μια πάγια αρχή των τουρκικών ανακριτικών και δικαστικών αρχών, η οποία προβλέπονταν και από τον ισλαμικό νόμο: όποιος ασπάζονταν το Ισλάμ του χαρίζονταν οποιαδήποτε ποινή και του παραχωρούνταν δικαιώματα και πλούσιες αμοιβές!

Προφανώς ο Γεώργιος αρνήθηκε και παραδόθηκε στους άγριους και ανελέητους στρατιώτες για να βασανισθεί, έως ότου δεχτεί να αλλαξοπιστήσει. Αρχικά τον γύμνωσαν και τον έριξαν σε μπάνιο, με βραστό νερό. Μετά του τρυπούσαν όλο του το σώμα με μυτερά καρφιά και κοπίδια. Του έσκιζαν τις σάρκες με σιδερένια νύχια. Του κάρφωσαν στα πόδια πέταλα αλόγου και τον περιέφεραν στην πόλη του Τυρνάβου για διαπόμπευση. Κατόπιν τον κάρφωσαν σε τετράγωνο στύλο, ίσο στο ύψος του, τον τύλιξαν με σχοινιά και πανιά, εμποτισμένα με πίσσα και άλλα εύφλεκτα υλικά και του έβαλαν φωτιά. Αλλά ο Θεός τον προστάτεψε, ούτε μια τρίχα της κεφαλής του δεν κάηκε! Αυτό εξόργισε περισσότερο τους δημίους του, οι οποίοι, κατόπιν αποφάσεως της τουρκικής διοικήσεως, οδηγήθηκε στις όχθες του ποταμού Πηνειού, κοντά σε μια γέφυρα, εκεί που είχε μαρτυρήσει ο άλλος ηρωικός Νεομάρτυρας της περιοχής ο Γεδεών, όπου τον αποκεφάλισαν.

Ήταν 5 Μαρτίου του έτους 1818, όταν η ψυχή του ηρωικού Μάρτυρα Γεωργίου φτερούγησε στον ουρανό να συναντήσει το Χριστό, τον Οποίο είχε αγαπήσει και υπηρετήσει στη σύντομη διδακτική του καριέρα. Ήταν μόλις 20 ετών παλληκάρι. Εκεί κοντά στη γέφυρα τον ενταφίασαν. Αλλά την πρώτη κιόλας νύχτα οι τούρκοι στρατιώτες σκοποί είδαν με έκπληξη ένα απίστευτο θέαμα. Μια φωτεινή στήλη να ενώνει τον ουρανό με τον τάφο του Μάρτυρα. Την άλλη νύχτα επαναλήφτηκε το παράδοξο φαινόμενο και οι στρατιώτες πήγαν και το ανέφεραν στον Βελή Πασά, ο οποίος θορυβήθηκε και παράγγειλε στους συγγενείς του στη Ραψάνη να έλθουν και να παραλάβουν το λείψανό του και με τιμές το μετέφεραν στη γενέτειρά του, όπου το ενταφίασαν με τιμές. Τα τίμια λείψανά του ευωδιάζουν και θαυματουργούν ως τα σήμερα.

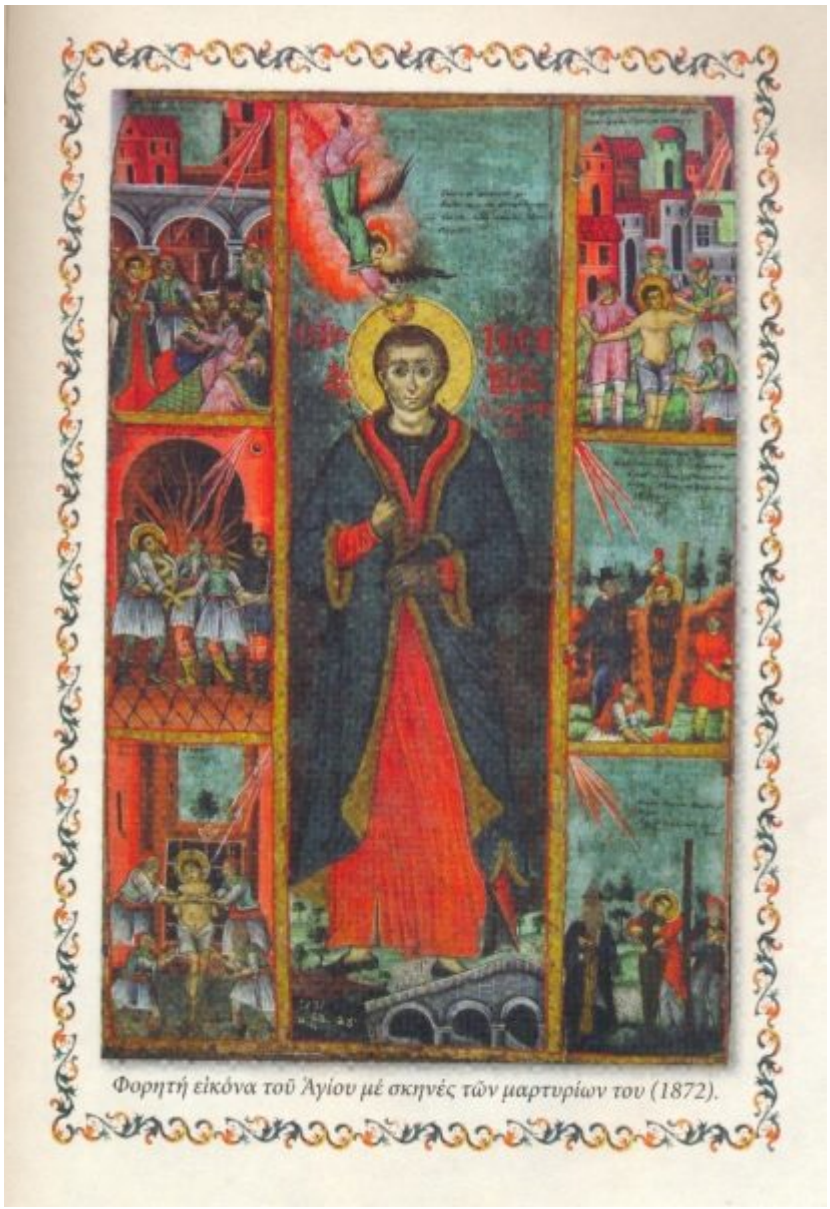

Φορητή εἰκόνα τοῦ Ἁγίου μέ σκηνές τῶν μαρτυρίων του (1872).

Η μνήμη του εορτάζεται στις 5 Μαρτίου, ημέρα του ενδόξου μαρτυρίου του.

Η πίστη, η ομολογία και το μαρτύριο των Νεομαρτύρων διέσωσε την

ελληνορθόδοξη ταυτότητά μας και διατήρησε άσβεστη την ελπίδα της ελευθερίας και της εθνικής μας αποκατάστασης. Το τιμημένο αίμα τους πότισε αρκούντος το δένδρο της λευτεριάς και κράτησε αναμμένη τη σπίθα της εθνικής και θρησκευτικής ιδιοπροσωπίας των υποδούλων προγόνων μας. Είναι χρέος μας να μην είμαστε επιλήσμονες για την υπέρτατη προσφορά τους στην Εκκλησία και το Γένος μας, διότι η ιστορική λήθη είναι συνώνυμη με τον εθνικό αφανισμό!